

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

13 Quantum poßit quis validè donare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Dices, Legatarius rei certâ statim per mortem legantis acquirit dominium legati; nam vt habetur L. A Titio. 64. §. de furtis, *Ea que legantur, re-
ta via ab eo qui legant, ad eum cui legata sunt, transeunt.* Vbi Bartolus dicit hoc dominium transire fictè à die mortis, verè à die aditæ hereditatis, ergo repudiatio talis legati est alienatio & donatio; ac proinde non valet.

Respond. negando conseq. Quia hoc dominium non est omnino perfectum & absolutum ante acceptationem; sed habet hanc imperfecti-
onem quod sit repudiabile; adeo vt si repudietur, retrorahatur repudiatio; & fingitur numquam acquisitum; vt expressè habetur L. 1. §. Si quid in fraudè patroni, vbi dicitur; *Quamuis legatum retro nostrum sit, nisi repudietur; at tamen cum repudietur, retro nostrum non fuisse palam est.* Idem certum in hereditate respectu heredis sui, hic enim statim accipit dominium hereditatis absque additione (vnde & ad suos heredes transmittit) sed reuocabiliter, ita vt possit repudiare; vt constat L. apud hostes. C. de suis & legit. heredibus. L. Si fratris. C. de iure deliber. Vide Gomezium tom. 1. c. 9. n. 7. & 20. Valet igitur in supradictis casibus repudiatio, etiam si bona omnia repudiantis sint hypothecata, aut fisco iure addicta ob crimen; aut quamuis fiat in fraudem creditorum, quibus potuisset soluere, si non repudiasset. quo postremo casu et si Gomezius to. 2. c. 4. n. 22. putet illum licitè id posse facere: credo tamè peccare contra iustitiam. Eadem enim virtute obligamur ad finem & ad media necessaria. atqui ille debitor obligatur ad finem, nimirum solutionem: ergo ad acceptationem hereditatis, quæ hic & nunc est medium necessarium. nihilominus repudiatio est valida.

Quartus, Si donatarius non fiat ditor: vt si maritus det vxori ad fucos, & vnguenta, ad dandas eleëmofynas. Denique si ipsa ita expendat, vt locupletior non fiat. L. 7. §. eodem. quamdiu tamen inde aliquid extat non expensum, potest id repeti.

Quintus, Si alter det alteri vt aliquam dignitatem assequatur, v. g. vt fiat Doctor. L. 40. Quod adipiscenda. §. eodem.

Sextus, Si fiat causa remunerationis, vt si maritus senex donet vxori iuueni: vel ignobilis nobili, statim valet, vt ex communi sententia docet Gomezius n. 23. quia potius est remuneratio, quam rependit pro nobilitate, vel iuuenili flore coniugis, quam simplex donatio. colligitur ex d. L. 7. Quod autem. §. Si vir. §. eodem. Idem dicendum, si maritus ex certa scientia fateatur se dotem accepisse, quam non accepit. censetur enim eam donare vxori in remunerationem.

90
Patris in
filium.

Dico Secundo, Donatio patris in filium nondum emancipatum est inualida, ita vt pro arbitrio patris renouari possit, L. 2. C. de inoffic. donat. & L. Cum de bonis. 11. C. de donat. & alibi. confirmatur tamen tum morte donantis; (si res antea fuerit tradita) tum iuramento, sicut donatio inter coniuges; vt habet communis sententia DD. Ratio, cur iura voluerint esse inualida, est, quia quamdiu filius est sub potestate patris, censetur veluti vna persona ciuili cum patre, & ita videtur pater sibi donare. confirmatur tamen morte, quia tunc filius desinit esse in potestate patris. Hinc infert Gomezius supra n. 25. Primò, Valere donationem patris in filium emancipatum, quia in hunc cessat patria potestas. Secundo, Donationem matris in filium

esse validam, quia filius non est in potestate matris, sed patris. Tertiò, Donationem patris in filium naturalem illegitimum valere, quia iure Cæsareo non est sub patria potestate. Quartò, Validam esse donationem filij in patrem & matrem, si det de castrensis vel quasi castrensibus.

Sunt tamen aliqui casus, in quibus donatio patris in filium sub patria potestate constitutum statim valet. Primò, Si aliquid detur in dotem, vel ad matrimonium. Secundo, Cum donat bona mobilia proficiscenti ad bellum. Tertiò, Si professuro aliquam disciplinam libros donet; hæc enim duo genera efficiuntur statim castrensia, vel quasi castrensia bona. Quartò, Si vsufructum, quem habet in bonis aduentitijs filij, condonet filio. Quintò, Si in remunerationem obsequiorum. Denique in omnibus pænè casibus, in quibus donatio inter coniuges valet statim, valet etiam patris in filium, teste Nauarro c. 17. n. 147. quem vide ibidem cum Siluestro Donatio 2. q. 7.

91
Valet in
his casibus.

Aduerte tamen, In his omnibus, si donatio excedat illam quantitatem, de qua parens potest liberè disponere, eam secundum hunc excessum renouari, ne legitima aliarum prolium officiat.

92

DVBITATIO XIII.

Quantum possit quis validè donare.

Resp. & Dico Primò, Donatio, qua quis donat alicui omnia sua bona tam futura quam præsentia, iure communi est inualida. est communis sententia DD. ex L. Stipulatio hoc modo. 61. §. de verb. oblig. vt docet Clarus q. 19. n. 1. & Couar. Rub. de testamentis, p. 2. nu. 8. & l. 3. var. c. 12. Ratio est; quia per hanc donationem homo aufert sibi potestatem testandi: quod leges improbant, tamquam contra bonos mores, quos in Reipub. benè instituta esse decet.

93
Donatio
omnium
bonorum.

Vnde sequitur, Validam fore donationem omnium bonorum præsentium; quia non adimit sibi potestatem testandi de futuris; vt rectè infert Clarus n. 2. & Couar. l. 3. var. c. 12. n. 4. Similiter si donator referret sibi aliquid ex bonis suis, vel saltem vsufructum, vt idem Clarus nu. 8. & 9. quia de hoc testari poterit. Denique si donet omnia bona sua præsentia & futura, donatione causa mortis, (sicut sepe fit inter coniuges, cum paciscuntur vt superstes habeat omnia) valebit donatio, quia hæc donatio non aufert potestatem testandi, potest enim donator, non obstante tali donatione, alium heredem instituere; qui et si teneatur postea donatario dare iuxta conuenta in donatione, tamen potest detrahere Falcidiam (vt inquit Clarus n. 7.) id est, quartam partem, eamq; sibi retinere.

94

Notandum tamè est, Esse duos casus, in quibus donatio inter viuos omnium bonorum præsentium & futurorum valet. Prior est, si fiat Ecclesiæ, vel in aliquam piam causam. Ita Clarus q. 20. n. 3. & Couar. Rub. de testamentis, p. 2. nu. 13. vbi citat multos, qui dicunt hanc communem esse DD. sententiam. Probatur Primò, Quia talis donatio non potest censeri contra bonos mores. si enim possum personam meam tradere Ecclesiæ vel Monasterio, cur non etiam omnia bona? Secundo, quia Ius ciuile non potest impedire officia pietatis & consilia Evangelica: atqui talis donatio est officium pietatis & consilium Christi: ergo.

95
Donatio
omnium
bonorum
ad causam
piam.

96 Posterior est, Si iuramento confirmetur. Ita Cottar. num. 14. et si plerique Iurisperiti contrarium sentiant. sed illorum ratio est infirma: non enim donatio omnium bonorum est contra bonos mores, sicut id quod est illicitum, sed solam quia expedit in Repub. passim esse libertatem testandi. quare cum absque villo peccato possit quis omnia sua donare, si iuramento promittat se non reuocaturum, valet donatio, vt aperte colligitur ex capite, Quamuis pactum. de pactis, in Sexto.

97 Dico Secundò, Potest quis validè donare vsque ad 500. solidos: vltra verò hanc summam donatio est inualida, quoad excessum; nisi fiat cum insinuatione. Habetur expressè L. penul. C. de donationibus, sub finem. quod ideò statutum est; ne homines, meta vel fraude, vel inconsulta temeritate impulsì, se donationibus exhaurirent. valent autem 500. solidi, teste Claro q. 15. n. 1. scutis Hispanicis 700. vel, vralij volunt, 750. *Insinuatio* hec, est simplex suæ mentis declaratio, qua quis declarat Iudici, se liberè donare huic tantum vel tantum. ne requiritur causa cognitio, vel facultas à Iudice, sed sufficit eius præsentia, vt docet Clarus num. 5. Iudicis autem est inquirere, an donatio sit omnino libera, an coacta.

Hinc sequitur Primò, Si quis donet pluribus, & excedat prædictam summam, donationem quoad excessum esse inualidam; modò donatio illa simul, & quasi vno animi impetu fiat. detrahendū autem tunc singulis secundum proportionem. Si tamen diuersis temporibus, animiq; motibus fiat, erit valida, vt patet ex L. Sancimus. 34. C. de donat. §. 4.

98 Secundò, Si quis debitum aliquod liquidum, hanc summam excedens, remittat, inualidam esse remissionem; quia remissio est instar donationis. Ita Clarus q. 16. num. 2.

99 Aduerte tamen, Eum, cui vltra hanc summam donatum est, posse retinere, nisi à donatore vel eius heredibus repetatur; quia leges non intendunt obligare donatarios, vt sponte restituant, (hoc enim non pertinebat ad bonum commune) sed vt restituant, si donator vel eius heredes velint. non enim reddunt donatarium inhabilem, sed tribuunt donatori potestatem pro arbitrio repetendi. quamdiu ergo non repetit, possunt retinere. scienti enim & volenti non fit iniuria. Nec refert, etiamsi donator ignoret se posse repetere; quia donatarius non tenetur id illi dicere cum suo incommodo, sed potest retinere rem, donec aliunde resciscat & repetat.

100 Excipiuntur tamen aliquot euentus, quibus donatio absque insinuatione est valida, etiamsi 500. solidos excedat. Primò, Si iuramento confirmetur. ita Clarus q. 18. qui dicit, vtramq; scholam, tam Legistarum quam Canonistarum, ita sentire hoc tempore; et si olim plurimi contrarium senserint. Ratio est euidēs; quia donare supra illam summam nullo Iure est prohibitum; ergo si iuramento confirmetur, est omnino seruandum: patet conseq. ex cap. Quamuis pactum. 2. de pactis, in Sexto, vide supra Dub. 4. & cap. 17. Dubit. 7. Secundò, Si donatio fiat ad redemptionem captiuorum. Tertio, Si ad reparationem ædium, incendio vel ruina destructarum. Quarto, Cum magister militum dat militi mobilia, quantumuis ea sint magni pretij. Hæ tres exceptiones ponuntur L. pænultim. C. de donationibus. Quintò, Quando donatio est remuneratoria obsequiorum vel benefi-

101 ciorū. Ita Clarus q. 16. n. 6. ex L. Aquilius 27. de donationibus. Sextò, Cum quis renuntiat bonis vel iuribus speratis nondum obtentis; vt si filius vel filia renuntiet hereditari vel legato, quod sperat ratione substitutionis. Ita Gomezius c. 4. n. 10. quiuis enim potest renuntiare iuri, quod illi offertur eo modo, vt dependeat ab ipsius arbitrio accipere vel recusare. Sed hic propriè non est donatio; quia non datur aliquid quod sit suum, sed recusat alienum quod futurum erat suum. Sed difficultas est, Vtrum donatio ad pias causas sit inualida, si fiat absque insinuatione, supra dictam summam.

Resp. Absolutè validam esse talem donationem in vtroque foro, vt docet Iulius Clarus q. 17. vbi dicit hanc sententiam esse communem. Siluest. v. Donatio 1. q. 4. & Angelus Donatio 1. n. 20. Tabiena ibid. n. 14. et si Gomezius supra n. 10. contrarium sentiat. Probatur Primò, Quia et si forte Ius civile non permittat nisi 500. solidos validè donari: tamen hoc non est seruandum in præiudicium piarum causarum, vt rectè ait Clarus. Ratio est, quia Principes sæculares non possunt aliquid statuere in præiudicium bonorum operum & salutis animarum. solū enim ita possunt gubernare Reimp. ad tranquillitatem temporalem; vt ea gubernatio non impediatur studium pietatis & media ad finem supernaturalem; sed potiùs subseruiat & iuuet: atqui si talis insinuatione esset necessaria in causis piis, sæpè bona opera impediuntur, idque cum magno boni spiritualis damno.

Secundò, Capite Relatum. 1. de testamentis, Pontifex decernit, ne per legatis ad pias causas requiratur solemnitas septem vel quinque testium Iure civili definita, sed sufficiant duo vel tres, sicut Iure gentium satis est. Vnde Panorm. ibid. n. 4. deducit, donationem ad pias causas valere absque insinuatione, in quantum magna summa, quidquid Leges ea de re disponant; addens se ita sæpè respondisse. si enim Pontifex sustulit illum numerum testium, ne pia legata impediatur; quis dubitet, quin eius mens sit, ne donationes pia implicentur, aut circumscriptantur legibus insinuationis, sed vt omnino liberum & expeditum relinquatur earum exercitium?

Tertio, Si Imperator in fauorem militiae liberas reliquit largitiones Ducum in milites; quantum magis idem priuilegium debetur donationibus piis in fauorem diuini cultus, salutis animarum, & sustentationis pauperum?

Quartò, Donatio quantumuis magna, ad redemptionem captiuorum est valida; cur non etiam ad alias causas non minùs Deo gratas & salutares?

DUBITATIO XIV.

Quibus euentis donatio possit renouari.

Suppono duplicem esse donationem, inter viuos, & mortis causa. Donatio inter viuos est, cum quis sic donat, vt etiam se viuo velit rem absolutè esse alterius. Donatio mortis causa est, cum sic donat, vt rem non velit absolutè & irrevocabiliter esse alterius, nisi post suam mortem; vt si dicam, Dono tibi hanc rem post mortem meam, vel cum moriar, vel quia timeo nunc mori. vide Siluestrum v. Donatio 1. num. 1. & Gomezium num. 19. Nunc

Dico

96 Si iuramento confirmetur, valet.

Insinuatio.

98 Debitorum condonatio.

99 Potest retineri donec repetatur.

100 In quibus euentis sit valida absque insinuatione.

101

102 Donatio ad pias causas sine insinuatione.

Potestas Principis & salutaris.

103 Duplex donatio.